

زنجیره‌ی

۲۲

پیامت بیر فراوانت

عومەر عهلی و
شیخ عوسمانی بیاره و
فرۆکه خانهی سلیمانی
(۱۰۰ حه قیقه ت)

د. عومەر عهلی

۲۰۱۹

زنجیره (۳۳)

عومەر عهلی و شیخ عوسمانی بیاره و
فرۆکه خانە ی سلیمانی
(۱۰۰ حەقیقەت)

په یامی بیر فراوانی

د. عومەر عهلی

۲۰۱۹

عومہر عہلی و شیخ عوسمانی بیارہو فروکہخانہی سلیمانہی
(۱۰۰ حقیقتہ) - پہیامی بیرفراوانی

ناوی کتیب:

عومہر عہلی

نوسہر:

توانا نھحمہد

دیزاینی ناوہوہو بہرگ:

چاپخانہ:

تیراژ:

نرخ:

ژمارہ (ای سالی) ای
لہبہرپوہبہرایہتی گشتی کتیبخانہ گشتیہکانی پیدراوہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ئېمەو مانان چوون كۆنە ئىسلامىن قورئانى مالى خوا بكةينه
ملمان هەندىك كەس باوەرمان پى ناكەن! ئەو هەندەش كەسانىكى
بەرژەو ەندخووزى حىزبى و دژە دىنيەكانن! يان ئەوانەى لەلايەن
ئەوانەو ە خەلە تىنراون بە بندىوارىك يان پلە گوشتىكى بەراز!
جا هەر ئەوانە باوەرپان بە كۆنە بە عسىەكان هەيە، بەرپرسيارىە تىشيان
دەدەنئ و خانە نشينيشان دەكەن!

نازانم منىكى كۆنە ئىسلامى سەردەمى بە عس گوم دەكرد بە خۆما
بۆ دەبىت تاوانبار بم! بەلام كۆنە بە عسىەكان گويان دەكرد بە مىللە تا
ئەوان بى تاوان! من ئەگەر تاوانبارىش بم باجەكەم داىكم داووبەتى، بە
كترى ئاوى گەرم كرددوو ەو پاكى كرددوو مەتەو ە، بەلام ئەوان مىللە تىك
باجەكەى داو ە! لەبرى ئەو ەى بە تانكەر پاكى بكەنەو ە، كەچى بە
تانكەر ديسان ئەو دىوى دەكەن و پىستى دەكەنەو ە! ئىستەش
ئافرەتمان هەيە مېردەكەى بوو ەتە قوربانى ئەو كۆنە جاشانە! داماو ە
نە حسابى بېو ەژنى بۆ دەكرىت نە مېرد مردوو، خووشى نازانىت كە

باسى مېردەكەي كرا بلى: خوا عەفوى بكات يان بلى: تەمەنى درېژ
بېت!

ئپوھ ئەم نوسىنانە دەخوئىننەوھ پېدەكەنن! خوا بۇ خۇي دەزانىت
من زۇرجار گريان دەموھستېنىت، ئاخىر چۇن نەموھستېنىت كە
قورئان بەو عەزەمەتى خۇيەوھ بۇ ژنى پياو مردوو چوار مانگ و دە
رۇژى داناوھ ئارامبگريت و دواتر شوبكاتەوھ، گەر تەلاقراوئىش بېت
سى مانگ و چەند رۇژىك، كەچى ئەوان نەك ئافرەتەكانيان كرد بە
قوربانى، كچەكانىشان كرد بە قەيرە! ئىستەش بەوھوھ وازيان لى
ناھىنن! باباى فيمەنىستىشيان كردوھوھ تە گيانيان بەناوى ئازادىەوھ
بىانكەن بە دژى دىن و لەشيان مامەلەي پپوھ بگريت! من ئىستە ئەم
قسە دەكەم لەسەرىشم دەكەوئىت! بەلام بۇ ئەو خوشك و دايكانەي
دەكەم كە باوهرم پى دەكەن! لە دونياى ديموكراسى ھەتا ئەوروپا
ئەمەرىكاي ئەمپرۇشدا گەرەتريىن بازرگانيان پپوھ دەكەن، ژنان
چەوساوەتريىن چىنى كۆمەلگەن! لە كوردستان كتيپك نوسرا بەناوى
ئوقيانوسىك لە تاوان، بەلام ئەوانەي ئەوروپا ئەمەرىكا لە چاويدا
قەترەيەكە لەو ئوقيانوسە! ئەمەي من دەيلىم ئەنجامى خوئىندەوھي
كتىب نى يە لەسەر ئافرەت! ھەرچەند بەلانى كەمەوھ تا ئىستە دوو
ھەزار كتيپم خوئىندوھوھ تەوھ، جگە لە مەقالات و سەيرکردنى بەرنامەي
دوكومىنتىرى كە زادەي چەندىن كتيپن ئەوانىش.

تا ئىستە بە ژمارە ۱۹۰ سەفەرى ولاتانى جىھانم كردوھو، ۱۰۰ قەومى
جىاوازم ديوھ، بەلانى كەمەوھ ۴ زمان بە ئاسانى دەزانم، لە فەراشيەوھ
تا مامۇستاي زانكو كارم كردوھو، ھىچ شتىك لەخۆمەوھ نالىم، ئامادەم
مىزگردى گفتوگو (نەك موناقەشە) بگريت و دانيشىن باسى لپوھ بكەم،
بەلام بەداخەوھ ئافرەتان چىنيكەن زوو ھەلدەخەلەتتىن، نەلپن وانى يە!

ھەر لە ئەوروپا و ئەمەریکای ئیستە کە بە حساب بەرزترین مافیان ھەیە... وەك كالا مامەلەیان پێوە دەکریت! لای ئیمە مافیان تەنھا لە موچە یەکی کەمدا کۆکردوو تەو!

ئاخر عەزیزانی من، ئەو ئافرەتە کە مێردە کە ی دیار نی یە، چ لە شەری نیوان عێراق و ئێراندا بوو بێت، چ لە شەڕەکانی ناو خۆدا بێت، موچە چۆن قەرەبوی ئەمە دەکاتەو؟! تا مندالەکانی گەورە کردوو ھەموو روژێک دەبخەلە تاندن، دەیگوت: کورە جوانە کەم کچە عەزیزە کەم دە ی دە ی نانە کە تان بخۆن ئەو ھە باوکتان ھاتەو! ھا ئەو تە دەنگی دەرگا دیت دەرۆم دەرگا کە ی بۆ دە کە مەو، ئێو نە نان بخۆم ئەو من ئیستە دیمەو، دەرۆشتە بەر تەنکی مال و تیر بە کولەو دەگریا! دواتر بۆ ئەو ی مندالەکانی گومان نە کات و نانە کە یان بە رەحەتی بخۆن دەیگوت: نا ئەو گریان نی یە، دەموچاوم شت! ئیستە ش کە مندالەکانی گەورە بوون و حەقیقە تە کە تیگە شتوون! دیسان فلیمە کە پێچەوانە بوو تەو، ئەمجار مندالەکان بە دایکی دەلێن: دایکە گیان مەگری نانە کە بخۆ، ان شاء اللە باوکمان دیتەو، ئیمە لە فلیمی ھندیدا شتی وامان دیو.

ئیمە میلی تیکین مەگەر ھەر خوای گەورە خۆی لە قیامەتدا کەیسە کانمان یە کلا ی بکاتەو، بە شیو یە ک ئالۆزگاوە بە سەر یە کدا، نەك ئەم دادگا نا دادگەرانی ئەگەر دادگەریش بن فریای ھەموو کەیسەکان ناکەون.

ھەتا مسولمانەکانیشمان لە دین حالی نەبووین، دوو ركات نوێژی کرد ئیتر دەیکاتە منەت بە ملی خواو، دەلێی خوای گەورە کەسیکی ھەزارو لە سەر شەقام دانیشتوو و چاوی لە ئیمە یە بە فیزو تە کە بورەو ۲۵۰ دیناری ئەم تەبعە ی بۆ فری بدەین! سەیری قورئان

ناكەين كە دەفەرموئېت منەت مەكەن لەو ھەي مسولمانن، بەلكو خواي گەورە منەتتان بەسەردا بكات كە ھىدايەتى داون بو ئيمان (يَمُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُؤُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَذَا كُمْ لِلإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) الحجرات ۱۷. بەلام ئيمە كاكە قورئانمان بو زىندوو نى يە، تەنھا بو مردوومانە، ھەركە مردىن بە ھەلەوداوان ئادەي راکە كەسەي كەسەي بەيئە بو قورئان خوئىندن، زۇرتىن پارەشى دەدەيىن، قورئان خوئىنمان ھەيە مليونەرن ئەو ھەندە پارەيان دەستكەوتوو ھەمەدا، بەلام ئيمە كە خوئمان زىندوووين قورئان ناخوئىن بە بەلاش، بو مردوو پارەي پى دەدەين!

لە ناخەو دەگىرم بو ئەو كەسەي دىت و مونا قەشەم لەگەلدا دەكات و كوئ نادات و منىش چاك دەزانم لە كوئى بەدبەختىدايە!
من روئىك لە روژان بەو نەزانيەدا تىپەريوم، بەلام ئەو نە وەك من دونياي ديو ھە عىلمىشى خوئىندوو، ئەمە بو ئەو نالىم تا سبەي خوئى پى بكەم بە ئەندام پەرلەمان، لە رابردوودا ئەو ئۆفەرەم رەد كرىو ھەتەو.

كابرا سىقەمان پى دەكات كچ و زنى خوئى لەگەلماندا دەنيرىت بو سەفەر و لە مالمان دايدەنيت، پارەكە نازمىرىت دەمداتى بەلام كە باسى حەقىقەتى بو دەكەيت وەرى ناگرىت! دەكەويئە دەمە دەم لەگەلت، ئاخەر گەر شەھو ھەت بەرچاوى نەگرتوويت كامەي عىلمە ئەمە، لەبرى ئەو ھەي پياوى خوا بيت و بە ئازادى بژىت دەبيئە كوئىلەي خەلك و بە كزۆلى دەژى. شتەكانيان ھەمووى لە مادەو لە پىناوى مادەدا كوئىندوو ھەتەو. لە سلىمانى دوو مليون دۆلاريان خستە بەردەستم كە ئەمىندارىيان بم و پشكەم ھەبيت لە بەرىتانيا لەگەليان، بەبى پارەي من، خو چىنەكە سىياسىش نەبوون، با خەلك بە بى ئەقلىشم بزانيئەت!

من کارم به قسهی خه لکه وه نی یه له ئوموری حه لال و حه رام و شوبه اتدا، له مه دا ئیمامی ئەبو حه نیفه من به ئیمامی خۆمی ده زانم، که بۆ شوبه یه که وازی له بازرگانیه که ی هیئا، قۆلی لئ هه لمالم و ته نها ماده م مه به ست بیته پارهی خه یالی په یدا ده که م، هه ر به کۆمپیوتەر که م به قه ده ر ئەندام په رله مانیک و وه زیریکیش په یدا ده که م، یه که سال ئیشی مارکیتینم کرد سه د هه زار دۆلارم په یدا کرد که شه هاده شم تییدا نی یه، کابراش زانکۆی سلیمانی و سه لاحه دین ته واو ده کات و شه هاده ش ده هیئیت له بازارگه ریدا خه ریکه ده مریت له برسا، ته کته لۆژیاش له به رده ستیاده یه، چوون زانکۆکه ی و ته کته لۆژیاکه ش وه که قات و ریبات هه ر له به ری کردوو، نه رۆشتوو ته ناخیه وه.

یه که هه له م له کاره که دا دی وازم له مارکیتین هیئا، چوون یه که سه ر قسه ی ئەو شیخه که م که وه ته وه یاد که باسی ئیمامی ئەبو حه نیفه ی بۆ کردبووم، ئاخه ر عه زیزان عیلم ئەمرۆ سوک کراوه، بۆیه سو دی نی یه، تۆ که له خزمه تی شیخیکدا داده نیشیت و عیلم وه ره گریت، هه م عیلمه که وه هه میش ئەده به که وه ره گریت، ئەمرۆ زاناکان و شیخه کانمان سوک کراون لای خه لکی.

٤ سه عات میکیازی کردوو وه ده قه نه یخویندوو! قاچ ده خاته سه رقاچی و به فیزیکه وه به رانه ر مامۆستا که ی ده لی: من پی م وایه ئەمه دیویکی تری هه یه! نابیت ئەمرۆ عه سری ته کته لۆژیه ده ده ده ده هه ر قسه ده کات! به مه رچیک فه یسبو که که ی له بازار هه زاری داوه بۆ بکه نه وه!

ئاخه ر ئەمه له کوو و ئەوه له کوو که له حوجره دا ده خوینریت، ئیسته ش ئەوه نده شه رم له مامۆستاکانی حوجره م ده که م که ده یان

بینم وهك پۆلى يهكى سهره تايى خۆميان لى ده شارمه وه. ئىمامى ئەبو
حه نيفه وازى له بازرگانيه كهى هينا له بهر چرچى يهك پارچه قوماش
كه هاو پرپيه كى فرۆشتبوى و زيكرى عه يبه كهى نه كردبوو، پاره كه شى
دابه هه ژارو وتى ئەم توجاره ته توشى حه رامم ئەكات، وازى له
توجاره تى دونىاي هيناو ده ستى دايه توجاره تى قيامه تى، ئەبو
حه نيفه بوو به و زانايه ي كه من هه ر ناوه كه شى ده بىستم ئەوه نده
چيژم ده داتى ده لپى به ته ياره به ئاسمانا ده مگيڤن. بۆيه حوجره
نالى و مه حوى به ره ميناو زانكۆكانى ئەم پرۆ...! دم ده كاته وه ده لى:
ئىمامى شافعى چى يه! يان ئيين و ته يميه كييه! كه سيك خوینده وارى
نه بيت باشته بى دهنگ بيت، نهك ئاوا قسه بكات، ته نها فه تاواكه ي
شه يخی ئىسلام ئيين و ته يميه به قه دەر ۵۰ پروانامه ي دكتورايه، ئىمامى
شافعى ئاستى زانستى به قه دەر ته و او مامۆستاكاني زانكۆيه كه، كوا
به ره مه مى هه مووتان كۆ بکه نه وه و سه يرى ئەوانه ي ئىمامى شافعىش
بکه ن! كابر زانكۆى ته و او كرد ئيتر وا ده زانيت ته و او ئيتر، نازانيت
كه زانكۆت ته و او كردن ئەوسا خالى ده ستپيك و خوینده وارى دواى
زانكۆى ده ستپيده كات.

ئيمه ش شتومهك نه ما بازرگاني پيوه نه كه ين هه ر له ته نه كه كوته ي
نه وه ده كانه وه تا گه شته دينى ميلله ته كه ش، خه لكيش هوشيار نى يه!
يهك سال موجهى پيمه ده يهك مانگ به ته و او بیده رى سه رچۆپى
ده گريپت و كون به كون به دواى لۆتیه كدا ده گه رپ، ۱۵۰ دۆلار ده دات بو
به شدارى له بۆنه يه كى بى ئاپرويدا كه سدى ۱۵۰ سه نتى نى يه.
باسه كان ئاو كيشه، چوون ئيمه بوارمان نه بووه له جيگه ي خویداو
له كاتى خویداو به دروستى و دلسۆزيه وه به هاو لا تيانى خۆمانى
بگه يه نين.

ئىتر باوهر بىكەن و نەيكەن من خاك و ولاتى خۆم خۆش دەوئىت،
 چوون خوای گەورە بە شىپوئەيەك مرۆقى دروست كىردووە هەر
 فېطرى خۆشى بوئىت، بەلام سنورى بو داناوئىن و ئاگادارى كىردووئىن
 سنورەكە نەبەزئىن، لە قورئانئىشدا ئەمە يەكلا كراوئەتەوہ كە كەس
 تاوانى كەس هەلناگرئىت، ئىتر بو من رقم لە قەومئىكى تر بئىت، با لە
 چىنەكەي ئەودا ستەمكارئىكى تىدا بوو بئىت (وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى)
 فاطر ۱۸. ستەمارئىك لەناو توركددا عەرەبدا فارسدا بوو بئىت! من چۆن
 دەبئىت؟ ئەوئەندە كەلەپوت بم يەقەي بئى تاوانئىكى لەسەر بگرم، واللە
 چى يە؟ ئەمە عەرەبە يان فارسە توركە! من قورئانم لەبەردەستەو
 دەفەرموئىت (إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ) الحجر الحجرات ۱۳. منئىكى
 بئى ولات! ئەوہ چى يە؟ وام لئى بكات حساب بو خواوئەن ولاتەكانئىش
 نەكەم! ئەي ئىشى ئەم سەرە زلە چى يە خوا داوئەتى پئىمان.

دەبئىت تاوانبار خۆي باجى تاوانەكەي بدات، ئئىمە خراب ئەوئەمان
 لئىكداوئەتەوہو بەھۆيەوہ كەسانئىك ستەمئىان لئى دەكەئىن! وە كەسانئىكى
 تر دەكەئىن بە سەرۆك و گەورەمان هەر بەھۆي باو باپىرانئەوہ!
 ئەمە چ لۆژىكئىكە دەئئىن ئئىمە مسولمانئىشئىن، لە كوردستاندا كەسى
 كامل و دەنگدەر ناگاتە ۲ ملىؤن كەس! بە هەندئىك لە مردووہكانئىشەوہ!
 كەچى تەنھا لە ئەندەنوسيا ۲۴۴۰۰۰۰۰ دوسەدو چل و چوار ملىؤن
 بەس مسولمان هەيە، نە بە شمشئىرئىش بوو، نە بە مەلاو خوطبەش
 بوو! تەنھا لە رىگەي چەند بازرگانئىكەوہو سەئىرى ئەخلاقئىان كىردن و
 مسولمانئىان وەرگرت.

ئئىمەش بازرگانەكانمان هەر كالائەك لە چىن و توركياو ئئىران كەس
 نەيەوئىت دەبئىنن و بە رىكلام و قەسەم و قورئان ساغى دەكەنەوہ،
 قورئان دەخوات! دەئى: دەرەجە يەكە، ئەي قورئانم دابەكزتا بو خۆت

و كاسپیت و بو ئەخلاق و كوردەوارىيە كىش كە وەرت گرتووە.
كام حىزب بەهيزە بە دەيان سال تا كۆنگرەيەك دەبەستىت پارەى
دونىاو تەكە تول و بالبايىنى ھەمووى بەكار دەھيڤنيت كە لەقاعەيەكدا
چەند سەد كەسيك كۆبينەو، ئىسلام سالانە، لەگەل ھەموو
ريڭرى و بەرتەسك كردنەو ھەيە كيشدا كۆبوونەو ھى چەند مليۆنى بە
ئەندامەكانى دەكات (حەج)، لەسەر حسابى خۆشيان، ئاخىر ئەمە بە
فوى تۆ چۆن ئەكوژيئەو! ئەم ئىسلامە چۆن بەراورد دەكرىت بەم
ھيزە دونىايانەو.

لە بەرىتانيا لە بەپيى ئيعترافى دەزگا بەرزە ئيعلامىەكانى خۆيان
دەلپن: ھەرچى دىن ھەيە لە بەرىتانيا لە بەرانبەر ئىسلامدا داى
بنى، ئىسلام بە تەنھا دە ئەوئەندەى ئەوان خيراتر دەرواتە پيشەو،
فەرەنسا بە شەپ جەزائيرى داڭيركرد، لەو كاتەدا زاناكان وتيان:
ھەر كەس برپواتە بەرەى فەرەنساو ھە كافرە، نايىت پشت لە خۆمان
بكەن و بو دونيا پشتى ئەوان بگرن، شەپ تەواو بوو ھەر لە ريڭگەى
جەزائيرىەكانەو ھە فەرەنسا ئىستە ئاڭريان تيبەربوو، لە داخندا
رۆژيک نيقاب مەمنوع دەكەن و رۆژيک كيچەليكى تر بە مسولمان
و ھەتا كورديش دەكەن، بو تيرۆرى ۳ كەسايە تيبە گەرەكەى پەكەكە
قابيلە لەبىرمان چوو! كوا ئەنجامەكەى؟

تەنھا بەس ريڭگە بدريت باسى ئىسلام بو خەلكى بكرىت خەلكى وەرى
دەگرىت، ئىسلام خاوەن لۆژيک رەدى ناكاتەو! من ئىستە ئەم قسە
دەكەم لە كتيپدا دەرم نەھيئاو، بەلام ھەر وەكو مەوقعيەتى ئاست
و شەھادەكەشم، ھەر بە پيوەرى دونياى، قسەكەى من سەرچاويە،
چوون دكتورم و دكتورام ھيئاو، تا ئىستە سەدان و بگرە ھەزارانم
دواندوو لە بەرانبەر ياساى خواى و دەقە دىنيەكاندا، ئەو شەھووت

بەكار دەھيڭى، بەشەھوت و لە رووى شەھوتەو دەين رەد دەكاتەو،
حەزى لە مەشروبەو بۆى تەرك نادرېت دېت دەلى حەلّە، ئاخىر كاكە
خۆ ئەو تە دۇنيا باسى خراپى و كارەساتەكانى مەشروب دەكات،
تۆ كۆنترۆلى ئەم شەھوتەت پى ناكريت ئىتر دەمدرېژبەكەت لە
جىگەى خۆيدا نى يە.

باشە خوا چى بكات بۆ تۆ؟ تا قبولى بکەيت! ھەزار جۆرى ميوەى
بۆ دروستکردوويت و ئاوەكەى بگرەو بىخۆ نۆشى گيانت بېت،
بەلام سەرخۆشكەرەكە مەخۆ، دەشى خۆيت برا كەيفى خۆتە، بەلام
مەلى حەلّە! دەم مەكوتە لە قسەى خواى گەورەدا! لەم ئەوروپا
ئافرەتەكانىان شەوانە دەبرېنەو بۆ تەنھا شەويك، كە موستەلەحى
تايبەتى بە خۆشيان ھەيەو پىي دەلېن:

One Night Stand

واتە يەك شەو مانەو، ھەتا مۆتەكەى شىعەش كە حەرەمەو
باوەرمان پىي نى يە ھەزارجار بە قوربانى ئەمە بېت، ھەرچى
زانست و تەكنەلۆژياو پيشكەوتنەكانى دۇنيا ھەيە ھەمووى لە دەورى
نەعمەت و دروستكراوہكانى خواى گەوردا دەسورپتەو، كەچى باباى
بەناو رۆشنىرو بى باوەر دېت دژى خواو بەرنامەكەى دەبېتەو،
لەگەل قەحبەى سەرجادەدا قسەم كەردووە كە بۆ ئەو كارە دەكەيت؟
زانىويەتى موشتەرى نيم، فرميسك بەچاوەكانيدا ھاتو تە خوارەو و
وتويەتى ناچارم و چى بکەم، بەخوا دەزانم خراپە، نەيگوت حەلّەو
ئاساييەو يەكسەر قسەى دلى خۆى كرد، باباى بەناو مولحيد بەقەدەر
ئەو ھش بىرناكاتەو. لەبەر ھەرھۆكارېك حەرەمەكە دەكەيت بۆ
دەتەويت حەلّيشى بکەيت!

ئيمەى مسولمان ئەقلمان ھەيە، دەتوانين شت بەراورد بکەين،

دونيامان ديوه، خو ئيسلامه تي هەر ئه وه ني يه تو شه و روژ سهرت
دابخهيت به سهر قورئانداو بهردهوام له مزگهوت بيت، قورئان يه كه م
وشه ي به بخوينه دهستيپيكرد، پيشمان دهلي كه خویندت به ناوي
خواوه بخوينه! چوون تو ئه گهر خوات له بيرکرد ئيتر خویندنيش بو
خوت قيمه تي نامينيت! خویندنيك نه تواني حه قيقه تي پي بدوزينه وه
ئه وه چ خوینديك و چ خوینه واريهك و چ شه هادهيه كه. به سهدان
دكتورا هيئراوه له سهر: ژيانى زه رده واله، ميشوله، ميروله، مارمپلكه،
قالونچه، شه مشه مه كويره، مار، مارماسى، قورباق، په پوله، مشك،
جرج... ئەم دروستكراوانه، كه ئيمه ههر ديمان شلپ فيشه كه ي پيوه
ده ئيين و دهيكوژين، كه چى جيگه ي تپرامانن لاي خه لكى، كه چى باباي
رؤشنبيرو خواهن شه هاده! قسه له سهر خوا دهكات و يه كسهر ههر له
ريگه وه قورئان و خوا رهد دهكاته وه! كوره هه ي داماو... تو هه موو
ژيانت تهرخان بكه يت هيشا له ژيانى قه له ره شيك تيناگه يت، كه به
راسه رته وه روژ تا ئيواره ده قيژينيت، كويرا هه وليرى ده ري گه شتينه
خوا. عه زيزه كانم بيربكه نه و، روژيك ديت كه خوشت نازانى چونه!
ههر ئه وه ندهت زانى تلي كه وتيت ومردى، به رانبه رى خواي گه وره
چى ده ليى: تو دواتر به رانبه ر شه خسيكى ئاساي رانه وه ستاوى، خواي
گه وره پرسيارت لي دهكات؟ ئاده ي بلي: ئه وه هه موو نازو نيعمه ت و
ته ندروستى و توانام پي به خشيويت تو له به رانبه ر ئه وه دا چيت كرد؟
چون له رووت ديت سهر به رز بكه يته وه! ده سته لاتيك ت وهرگر ت بوو
كووا؟ لمن الملك اليوم!.

كۆمپانيايه كه م هه بوو عه قدم له گه ل كۆمپانيه كدا كرد كه كاريان
له گه ل بكه م، كاره كه م ئه وه بوو برۆم بو مالان له گه ل نه خووش و
پيره كانياندا قسه بكه م و دليان بده مه وه، روشتمه ماليك سهرم سوپما،

هه موو دیواره کانی شه هادهو جائیزه بوو هه لواسرابوو، کابرا خوۆشی له سهر قهره و پله که وتبوو، هه موو ئه وان هه به لاهه به قه دهر ئه وه خوۆش نه بوو که ساتیک باسی ژیا نی دوناو کو تابه که یم بو کرد! وتی ئه م قسانه ی تو ده لپی ده ست ده خه یته ناو دلّم، ده یجولپینی و ئاوی ده دات، هه رگیز له یادم ناچیت که خوا حافیزم لیکرد وتی: ئه مشه و زور به ئاسوده ی ده نوم.

چوار روژ قنج و قیتیت و ده توانیت ریشته بتاشیت وجیلّ بده یته له قژت و ته له فزیوّن ده عوه تته بکات، دواتر ئه وه زوو تیده په ریته، بو یه بیر بکهره وه که له مان ناییت هه ر له تو پاندا به کار به یینین.

له به ریتانیا جلی کوردیم کرده به رم و جامانه م قوت به سته وه و روۆستم بو مزگه وت، وتم خوۆچی یه جلی کوردی هه م شه رعیه و هه میش جوانه، خوۆ وه کو ئه وان هه نه که ئیسته له شه ره کانی کوردستاندا به پانتولپیکی دراوو کوت کوته وه عه یب و شوره ی، گه شتمه مزگه وت ئه وان ده ستیان کردبوو به نو یژ، منیش یه کسه ر الله اکبر ده ستم پیکرد، نو یژ ته واوبوو، من رکاتیکم مابوو، که هه ستم خه لکه که منیان دی به پیوه به جله کوردیه که وه! هه رکه سه لامم دایه وه هیرشکرایه سه رم، نه مزانی مه سه له چی یه! سه ره تا ترسام گه له کوّمه م لی بکه ن، تا گه شتنه لام نه خیر هه مووی به حه ماسه ته وه ماچیان ده کردم، منیش وتم: خوا بیدات نالی کوری کیت، قیت لپی راوه ستم، تا من یه کیکم ماچکردایه بیست که س له ملاو لاهه منیان ماچ ده کرد، ئه ی خواجه گیان ئه م هه موو مه حیبه ته زوره چی یه، ئه سلّه ن من کیم! ئه مه خه وه یان راستیه! ئه م هه لو یسته بوو به گریی دلّم تینه گه شتم بو وایان کرد! تا له سه فه ری کدا له کوردستان

باسم كرد بۇ باوام، ئەويش وتى: ئەو كاتى خۇي شېخ عوسمانى خۇمان رۇشتو بۇ ئەو ولاتانەو دەعوەى كىرەو، كە تۆيان ديوە شيوەى ئەويان كەوتوو تە بىر، بەم شىكل و شيوەو جلوجامانە زانيويانە نەوەى ئەويت، بۇيە وايان بۇ كىرەويت، ئىتر دلم ئاوى خواربو گرىكە لە دلما نەما.

مىش وتم ئەى ياخوا مالى شېخ ئاوەدان بىت وا لەو كاتەدا خەمى دىنى خەلكى خواربوو و سەفەرى ولاتانىشى كىرەو بوى، ئاى، ئەمەمان چەن پىويستە ئىستە، بە رۇحىە تىكى پاك و ئەو زانيارىيە زۇرانەش كە ئىستە لە بەردەستدایەو جاران نارەحت بوون و بە دەست نەگەشتوون.

جا فىلمى كوردىم زۇرە بە جلى كوردىەو و مەگەر بە تايەت بىكەم بە نامىلكەيەك، ھەر لە بەرىتانياو گىچى كوردایە تىكەم بەرز بوويەو، خوا رەحمى كىرە شەرىكىشم توشى خۇم نەكرد، چوون زۇركەس وەم جلى كوردى و ناوى كوردىەو ھەر لە خۇيەو گىچەل ئەكات! نەك وە خەلكى بىگانە بەلكو لەناو خۇشماندا، رۇشتم بۇ مەتار وەم شىكل و شيوە، ئەلحەق ھەركەس سەيرى ئەكردم پى دەكەنى، ئىتر نازانم پىكەننەكە ھى گالته پىكردن بوو يان ھى جوانىكەى بوو، بەلام يەئى گومانى باش بىە، مىش لە دلى خۇمدا دەمگوت: نا حەتمەن مەبەستيان جوانىكەتى، بۇ لە خۇمەو خراپ لىكى بەمەو، ئاخىر بۇيە ئەمە يەژم لىرەدا بەخوا فرەكەسم ديوە خراپ لىكى دەداتەو، فرە تولى نەدەمى، گەشتمە مەتارى سلپمانى، خوا ھەلناگرىت فرە خاتريان گرتەم، كارمەندىكىان جانتاكەشى بۇ كىرەمە بانى عەرەبانەكە، ئىتر نازانم ھى رىزبوو، يان ھى ئەو بوو بەو تروتشقەلەو دەيزانى شتم پى ھەلناگرىت.

جاله مه تاردا ويئەكە له كۆمپيووتەردا خەزن دەكەن، بۆ ئەوەی نەوهك
خوانهخواسە كەسى پاسەپۆرتەكە بدزیت و سەفەرى پى بكات،
تائەوان بەراوردى بكەن و ملی بگرن و نەهیلن بپوات، ئیتر دواى
ئەوه هەرچار سەفەرم ئەكرد له مه تاردا وه نەوعیك سەیرى شاشەى
كۆمپيووتەرەكەى دەكردو سەیرى منى دەكرد، منیش نازانم مەوزوع
چى یە، هەموو جارێك دەيووت: بپۆ بەلام تۆزێك گیریان دەدام،
جا ناخۆشە له مه تاردا گیرت بدەن، هەم بۆ خۆت وهەمیش خەلك
له دواوه زۆر چاوه‌رپێهه و په‌له په‌له‌یه‌تى بپوات، من نوینەرایه‌تى
موئەسەسەیه‌كى زانستیم دەكردو سەفەرم زۆر دەكرد، جارێکیان بلیتى
۱۳ ولام برپوهه و خۆشى خۆشى چووم بۆ مه‌تار، كاكه نەخپەر ئەمجاره
مەوزوعه‌كه جديەه و كابرای مۆزەف هەرچى سەیرى كۆمپيووتەرەكەى
دەكردو سەیرى منى دەكرد رووى گرزتر دەبوو، منیش ئەى خوا
تۆ بیژی چتیکم كرده‌یت و خۆم نەزانم، ناخبر برا به‌خوا له ولامتى
خۆماندا زۆرچار ئەوه روويداوه، من بیستوومه كەسیکیان له جياتى
كەسیكى تر كوشتووه، ئەوه تیپه‌لدان و عەزیه‌ت هەر باس مه‌كه.
كابرا وتى بوه‌سته! كاكه فوى كرد وه جیهازاو داواى كرد قوات
بیت! منیش له دلى خۆمدا وتم نەخپەر دیاره گەرمیانی یه‌ژی
مه‌سه‌له قویله، مه‌سولیکیان هات هەردووکیان ملیان لاركرده‌وه
به‌لاى كۆمپيووتەرەكەدا، سەیرى كۆمپيووتەریان دەكردو سەیرى منیان
دەكرد ملیان با ئەدا، جا یه‌ژی خوا ده‌لیلى داماوه، كه‌وته بیرم، جل
و جامانه كوردیه‌كه، فینكى هاته دلما، وتم سڤه‌كه‌یم دۆزیه‌وه، وتم
ئەرە براینه قسه‌یه بكەم، وتیان: فەرموو كاكه؟ وتم: ئەگەر ئیوه
له كۆمپيووتەرەكەدا كەسیك دەبینن جلی كوردی مه‌له‌كى و جامانه‌وه
تەزییح و ئەو شتانه‌یه ئەوه هەر خۆم! كاكه هەروام وتم هەردوکیان

رويان گەشبوويه وەو پيڭكەنين، وەك بليى مالت ئاوا ئيمەشت لەو دوو دليە رزگارکرد، وتم: براينه ئەوە كاتيک بوو لە بەريتانياوہ گەرامەوہو کوردایەتیه کەم فول بوو، ئیستە ئەوہ حەفتەیه کە نە ئاوا نە کارەبامان نی یەو بالانسی کوردایەتیه کەم سفر بووہ تەوہ، جا مەردی خوابن ئەو رەسمە بسپنەوہ رەسمیکی تری ئیستەم خەزن بکەن، چوون ئەوہ یەك جار بوو، وەك رۆژی جلی کوردیه کە، من رۆژەکانی تر هەمووی ئاوام وەك ئیستە کە دەمینن، ئیتر مەمنونیانم وە قسەیان کردم و دواي ئەوہی ئیتر لە مەتار قەت رایان نەدەگرتەم، جا ئەم جلی کوردی و کوردەواریشە هەندیك جار نیعمەتەو هەندیك جاریش نیقمەتە.

جا ئەوہی پيويستی بە گۆرانە لە سستمی حوکم و کۆمپيووتەری حکومەتدا ئەم شتانەیه، تا کیشە دروست نەکات، نەك گۆرینی دین و عەقیدەي خەلکە کە.

خیتامی پي دەهینم بەوہی جاریکیش لە ئیبراہم خەلیل گیریانداين بەهۆی ناوی محمدی کورمەوہ، وتیان ناوی هەیه، محمدیش لە باوہشی دایکیدا بوو، وتم برا محمد ئەوہیه ئیستە دایکی حەفازە کەي بۆ گۆری ناوی چی هەیه! وتی بەخوا ئیتر وایەو ئیمەش ناتوانین هیچ بکەین تا ناوہ کەي لە بەغدادەوہ نەیه تەوہ، ئەوہ نەدە گیریان داين لەو مەرزەدا، تا ناوہ کەي هاتەوہ محمد دوو بتل شیری خوارد. لە دلي خۆمدا وتم ئاواش دەوڵەتە کە را دەگەیهنن.

تا ئیسته به ژماره ۱۹۰ سه‌فهری ولاتانی
جیهانم کردوو، ۱۰۰ قهومی جیاوازم دیوه،
به‌لانی که‌مه‌وه ۴ زمان به ئاسانی ده‌زانم، له
فه‌راشیه‌وه تا مامۆستای زانکۆ کارم کردوو،
هیچ شتیکی له‌خۆمه‌وه نالییم، ئاماده‌م
میژگردی گفتوگۆ (نه‌ک مونا‌قه‌شه) بکریت
و دانیشین باسی لێ‌وه بکه‌م، به‌لام به‌داخه‌وه
ئافره‌تان چینیکن زوو هه‌لده‌خه‌له‌تین، نه‌لین
وانی یه! هه‌ر له‌ئه‌وروپا و ئه‌مه‌ریکای ئیسته
که به‌حساب به‌رزترین مافیان هه‌یه... وه‌ک
کالا مامه‌له‌یان پێ‌وه ده‌کریت! لای ئیمه‌ مافیان
ته‌نها له‌موچه‌یه‌کی که‌مدا کۆکردوو ته‌وه!

په‌یامه‌ت بیرفره‌وانه‌ت

عوومه‌ر عه‌لی و
شیخ عوسمانی بیاره‌و
فرۆکه‌خانه‌ی سلیمانی
(۱۰۰ حه‌قیقه‌ت)

د.عوومه‌ر عه‌لی
۲۰۱۹

